

The Level of Knowledge of Final Year Dental Students about the Ways to Diagnose OSCC Lesions

Mansoor Sardarpour¹
Atousa Aminzadeh Gohari²

1. Graduated of Dentistry, Islamic Azad University, Isfahan (Khorasgan) Branch, Isfahan, Iran.
2. **Corresponding Author:** Associate Professor, Department of Oral and Maxillofacial Pathology, School of Dentistry, Islamic Azad University, Isfahan (Khorasgan) Branch, Isfahan, Iran.
Email: a.aminzadeh@khuisf.ac.ir

Abstract

Introduction: Oral cancer is a prevalent malignant tumor among head and neck cancers, and Oral squamous cell carcinoma (OSCC) accounts for 90% of oral cancers. Early diagnosis and treatment is the most important factor in reducing the mortality of OSCC, the purpose of this study is to investigate the level of awareness of final year dental students at Isfahan Azad University about the methods used to diagnose OSCC lesions.

Materials & Methods: In this cross-sectional descriptive study, which was conducted in the academic year of 2021-2022 among 82 final year students from the Faculty of Dentistry at Isfahan Azad University, a research questionnaire was distributed among the students. Data analysis was done in two descriptive and inferential sections. The collected data were analyzed using non-parametric Mann-Whitney test and Spearman correlation coefficient at the error level of 0.05% (p value < 0.05).

Results: The findings of the current research indicate that 47.9% of female students and 52.1% of male students; 80.5% of students were single, 19.5% were married, 74.4% were native and 25.6% were non-native. The average knowledge score was above average (3.48 out of 6), and there were no significant differences in the average knowledge scores between male and female students, single and married, and native and non-native (p value > 0.05).

Conclusion: The results of the present study showed that the level of knowledge and awareness among final year dental students of Isfahan Islamic Azad University in relation to the diagnosis of OSCC lesions is average and far from the ideal level.

Key words: Knowledge; Carcinoma; Squamous cell; Epithelial Cells; Diagnosis.

Received: 16.05.2023

Revised: 18.08.2023

Accepted: 19.09.2023

How to cite: Sardarpour M, Aminzadeh Gohari A. The Level of Knowledge of Final Year Dental Students about the Ways to Diagnose OSCC Lesions. J Isfahan Dent Sch 2023; 19(3): 208-18.

میزان آگاهی دانشجویان دندان پزشکی سال آخر در مورد راه‌های تشخیص ضایعه‌ی (Oral squamous cell carcinoma)

۱. دانش‌آموخته‌ی رشته‌ی دندان پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.
۲. نویسنده مسئول: دانشیار، گروه آسیب‌شناسی دهان، فک و صورت، دانشکده‌ی دندان پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.
Email: a.aminzadeh@khuisf.ac.ir

منصور سردارپور^۱

آتوسا امین‌زاده گوهری^۲

چکیده

مقدمه: سرطان دهان، یک تومور بدخیم شایع در میان سرطان‌های سر و گردن است (Oral squamous cell carcinoma) OSCC و ۹۰ درصد سرطان‌های دهان را تشکیل می‌دهد. تشخیص و درمان زودهنگام، مهم‌ترین عامل در کاهش مرگ و میر OSCC است. هدف از مطالعه‌ی حاضر، بررسی میزان آگاهی دانشجویان دندان پزشکی سال آخر دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) در مورد راه‌های تشخیص ضایعه‌ی OSCC بود.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه‌ی توصیفی- مقطعی که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ در بین ۸۲ نفر از دانشجویان سال آخر دانشکده‌ی دندان پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) به صورت سرشماری انجام شد؛ پرسش‌نامه‌ای محقق‌ساز حضوراً بین دانشجویان توزیع گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش توصیفی و استنباطی انجام شد. اطلاعات جمع‌آوری شده با استفاده از آزمون ناپارامتری Mann-Whitney و ضریب همبستگی Spearman در سطح خطای ۰/۰۵ درصد مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش حاضر بیانگر آن بود که از بین ۸۲ نفر شرکت‌کننده در پژوهش، ۹/۴۷ درصد دانشجویان زن، ۵/۸۰ درصد دانشجویان مجرد و ۴/۷۴ درصد بومی بودند. میانگین نمره‌ی آگاهی بیش از متوسط (۴۸/۳ از ۶۰) بود، همچنین تفاوت معنی‌داری بین میانگین آگاهی دانشجویان زن و مرد، مجرد و متأهل و بومی و غیر بومی دیده نشد ($p \text{ value} > 0.05$).

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه‌ی حاضر نشان داد، سطح دانش و آگاهی دانشجویان دندان پزشکی سال آخر دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان در رابطه با تشخیص ضایعه‌ی OSCC متوسط بود و تا حد ایده‌آل فاصله دارد.

کلید واژه‌ها: دانش؛ کارسینوم سلول سنگفرشی؛ سلول‌های اپی‌تلیال؛ تشخیص.

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۶/۲۸

تاریخ اصلاح: ۱۴۰۲/۵/۲۷

تاریخ ارسال: ۱۴۰۲/۲/۲۶

استناد به مقاله: سردارپور منصور، امین‌زاده گوهری آتوسا. میزان آگاهی دانشجویان دندان پزشکی سال آخر در مورد راه‌های تشخیص ضایعه‌ی (Oral squamous cell carcinoma). مجله دانشکده دندان پزشکی اصفهان. ۱۴۰۲؛ ۱۹(۳): ۲۰۸-۲۱۸.

مقدمه

بیماری سرطان از نظر فراوانی در جامعه یکی از مسائل مهم حوزه سلامت است، واژه‌ی سرطان به طور کلی برای معرفی تومور بدخیم و یا رشد غیر قابل کنترل سلول‌های بدخیم در هر قسمتی از بدن استفاده می‌شود (۱). سرطان‌ها از دلایل مهم مرگ و میر در جهان محسوب می‌شوند، طبق آمار منتشر شده، تنها در سال ۲۰۰۸ هفت میلیون و ششصد هزار مرگ ناشی از سرطان رخ داده است. سرطان، دومین علت مرگ و میر در جهان پس از بیماری‌های قلبی و عروقی به شمار می‌آید و سرطان دهان ششمین سرطان شایع آقایان و پانزدهمین سرطان شایع در میان خانم‌ها است (۲). در این میان، سرطان دهان یک تومور بدخیم شایع در میان سرطان‌های سر و گردن است و حدود ۳۵۵۰۰۰ مورد جدید و ۱۷۷۰۰۰ مرگ ناشی از سرطان در سال ۲۰۱۸ در سراسر جهان تخمین زده شده است (۳).

OSCC شایع‌ترین سرطان حفره‌ی دهانی است بطوری‌که بیش از ۹۰ درصد از کل بدخیمی‌های دهانی را شامل می‌شود؛ امروزه (Squamous cell carcinoma) SCC سر و گردن به یک مشکل بزرگ جهانی برای سلامت تبدیل شده است، بطوری‌که ۶ درصد کل سرطان‌ها را تشکیل می‌دهد و بسیاری از بدخیمی‌های حنجره نوعی SCC هستند و در بیشتر کشورها Mortality و بروز SCC سر و گردن در چهار دهه‌ی گذشته افزایش یافته است (۴، ۵).

OSCC در تمام نقاط دهان می‌تواند ایجاد شود، اما در بیشتر موارد در زبان و یا کف دهان ایجاد می‌شود. استفاده از توتون، تنباکو، نوشیدن‌های الکلی و رژیم کم میوه و سبزیجات از عوامل شناخته شده‌ی خطر ابتلا به سرطان سلول‌های سنگفرشی دهان است (۶، ۷). OSCC توسط جراحی، پرتودرمانی و شیمی‌درمانی به صورت منفرد یا ترکیبی کنترل می‌شود (۶، ۸). سرطان دهان تقریباً ۳ درصد از کل سرطان‌های تازه گزارش شده در ایالات متحده را تشکیل می‌دهد (۹). سرطان دهان در حال حاضر هر ساله حدود ۳۰۰۰۰ آمریکایی را مبتلا می‌کند. میزان بقا، تقریباً

۵۰ درصد است (۱۰). ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی، به ویژه دندان‌پزشکان، نقشی اساسی در تشخیص زودهنگام سرطان دهان دارند (۱۱). تشخیص زودهنگام و به دنبال آن درمان مناسب میزان بهبودی را تا حدود ۸۰ درصد افزایش می‌دهد و کیفیت زندگی را تا حد زیادی بهبود می‌بخشد (۱۰، ۱۱). سوابق پاتولوژیک بیماران با تشخیص هیستولوژیک OSCC در بیمارستان نمازی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی شیراز طی دوره‌ی فروردینماه ۱۳۷۰ تا اسفندماه ۱۳۸۵ مورد بررسی قرار گرفت، در میان ۱۱۲۲۰ مورد سرطان ثبت شده در این مدت، ۲۰۰ مورد (۱/۷ درصد) OSCC بوده است (۱۲).

در پژوهشی که به منظور بررسی تطبیقی آگاهی دانشجویان دندان‌پزشکی در مورد سرطان دهان در بین دانشجویان کارشناسی دندان‌پزشکی در برزیل و در سال ۲۰۱۶ توسط da Silva و همکاران انجام شد، نتایج نشان داد که دانشجویان شناخت خوبی از علت سرطان دارند و ظاهراً در معاینات خود هوشیار هستند (۱۳).

در مطالعه‌ای دیگر که با هدف تعیین دانش و تجربیات دانشجویان بالینی دندان‌پزشکی دانشگاه لاگوس نیجریه در رابطه با مدیریت و پیشگیری از ضایعات پیش‌بدخیمی و بدخیمی در سال ۲۰۰۶ توسط Uti و Fashina صورت گرفت، نشان داده شد، بیشتر دانشجویان نسبت به علائم اولیه و علائم دیررس بدخیمی‌های دهان آشنایی نسبتاً خوبی دارند. این مطالعه نیاز به یک برنامه‌ی تدریس متداول با تأکید بیشتر بر علائم و نشانه‌های اولیه‌ی بدخیمی‌های دهان و درگیری دانشجویان در معاینه و نمونه‌برداری از ضایعات بدخیم و پیش‌بدخیم را نشان داد (۱۴).

در پژوهشی دیگر که به منظور ارزیابی دانش، نگرش و عملکرد دندان‌پزشکان و پزشکان در مراقبت‌های اولیه‌ی سرطان دهان، در ماساچوست توسط Applebaum و همکاران صورت گرفت، ۵۴ درصد از پزشکان گزارش دادند که برای بیماران ۵۶ سال یا بالاتر، معاینات سرطان دهان را انجام می‌دهند، در حالی که در ۹۳ درصد جامعه‌ی دندان‌پزشکی این معاینه‌ها انجام می‌شود؛ همچنین بیش از

براساس فرضیه صفر، بین میزان آگاهی دانشجویان دندان پزشکی سال آخر و متغیرهای وضعیت سکونت، وضعیت تاهل و جنسیت، تفاوت معناداری وجود ندارد.

مواد و روش‌ها

این مطالعه‌ی توصیفی-مقطعی پس از تصویب شدن در معاونت تحقیقات و فناوری دانشکده‌ی دندان پزشکی دانشگاه آزاد اصفهان، در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ انجام پذیرفت. همچنین این پژوهش توسط کمیته‌ی اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی با کد IR.IAU.KHUISF.REC.1401.023 مورد تصویب قرار گرفت.

روش نمونه‌گیری سرشماری بود و به شرکت‌کنندگان اطلاع داده شد که شرکت در مطالعه کاملاً آزادانه بوده و در صورت تمایل به شرکت افراد، بعد از بیان هدف از انجام پژوهش، رضایت‌نامه‌ی کتبی از آن‌ها اخذ شد. همچنین داده‌ها به صورت بی‌نام جمع‌آوری شد و به مشارکت‌کنندگان اطمینان داده شد که اطلاعات آن‌ها محرمانه باقی خواهد ماند. ابزار گردآوری اطلاعات، سؤالات تستی پرسش‌نامه محقق ساخته‌ای بود که با استفاده از کتاب نویل ۲۰۱۶ و سایر منابع پاتولوژی تهیه شد و سپس در بین ۸۲ نفر از دانشجویان سال آخر (۴۳ نفر ترم ۱۱، ۲۸ نفر ترم ۱۲ و ۱۱ نفر بی‌پاسخ) مقطع دکتری عمومی دانشکده‌ی دندان پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان (خوراسگان) توزیع گردید. معیار ورود به مطالعه، کلیه‌ی دانشجویان در ترم‌های ۱۱ و ۱۲ رشته‌ی دندان پزشکی بوده است. معیارهای خروج از مطالعه، دانشجویانی که ترم ۱۱ و ۱۲ نبودند و در بخش‌های عملی ترم این ورودی‌ها حضور نداشتند و همچنین دانشجویانی که نسبت به تکمیل پرسش‌نامه‌ی همکاری لازم را نداشته و دانشجویانی که تحت عنوان دانشجویان تکمیلی از دانشگاه‌های خارج کشور به دانشکده انتقال یافته و مشغول به تحصیل بودند.

جهت تعیین روایی پرسش‌نامه از شاخص روایی محتوا استفاده شد. بدین صورت پرسش‌نامه در اختیار هشت نفر از

۹۶ درصد پزشکان گزارش دادند که از بیماران در مورد مصرف سیگار و الکل سؤال می‌کنند، از طرفی دیگر تنها ۹ درصد پزشکان و ۳۹ درصد دندان‌پزشکان توانستند دو مکان شایع را که در آن‌جا سرطان دهان ایجاد می‌شود شناسایی کنند و ۵۷ درصد از دندان‌پزشکان و ۲۴ درصد از پزشکان به درستی رایج‌ترین علامت ابتلا به سرطان دهان را تشخیص دادند (۱۵).

در پژوهشی دیگر که به منظور ارزیابی دانش دانشجویان دندان پزشکی در مورد ضایعه‌ی سرطان دهان در دانشکده‌ی دندان پزشکی زاهدان توسط Honarmand و همکاران انجام شد، نتایج نشان داد آگاهی دانشجویان در مورد سرطان دهان رضایت‌بخش نیست و آن‌ها باید اطلاعات و آموزش بیشتری کسب کنند (۱۶).

پژوهشی دیگر که با هدف ارزیابی دانش فعلی دندان‌پزشکان آینده‌ی یمنی و نظرات آن‌ها در مورد سرطان دهان در سال ۲۰۱۵ توسط Al-Maweri و همکاران انجام شد، نشان داد، اکثریت قریب به اتفاق دانشجویان، سیگار کشیدن و دخانیات بدون دود را به عنوان مهم‌ترین عوامل خطر برای ایجاد سرطان دهان معرفی کرده‌اند. اکثر دانشجویان (حدود ۹۲ درصد) می‌دانستند که SCC شایع‌ترین شکل سرطان دهان است و حدود ۸۵ درصد دانشجویان از این که زبان و کف دهان محتمل‌ترین مکان‌ها برای سرطان دهان هستند آگاه بودند. در حالی که اکثریت تمایل داشتند که در مورد عوامل خطر به بیماران خود مشاوره دهند، تنها ۴۰ درصد احساس آموزش کافی برای ارائه چنین مشاوره‌ای را داشتند. بیش از ۸۵ درصد دانشجویان اعتراف کردند که به اطلاعات بیشتری در مورد سرطان دهان نیاز دارند که نیاز به تقویت برنامه‌ی درسی دندان پزشکی در مقطع دکتری حرفه‌ای در مورد سرطان دهان (به ویژه در پیشگیری و تشخیص به موقع آن) وجود دارد (۱۱).

هدف از مطالعه‌ی حاضر، بررسی میزان آگاهی دانشجویان دندان پزشکی سال آخر دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) در مورد راه‌های تشخیص ضایعه OSCC بود. و

سطح خطای ۰/۰۵ درصد مورد بررسی قرار گرفت (p value < ۰/۰۵).

یافته‌ها

در مطالعه‌ی حاضر سه سؤال به عنوان سؤالات کلیدی و اصلی در نظر گرفته شده است و میانگین پاسخ‌گویی به این سؤالات در کنار نگاه کلی به میزان پاسخ‌گویی به سؤالات دیگر، ملاک تعیین سطح آگاهی در مطالعه قرار گرفته است.

با توجه به بررسی و ارزیابی بیشتر مقالاتی که در سراسر دنیا در این حیطه انجام شده است؛ طبقه‌بندی به شیوه‌ی زیر انجام شد:

چنانچه میانگین پاسخ‌گویی صحیح به سؤالات کلیدی در بازه‌ی ۹۰ تا ۱۰۰ درصد باشد، نتیجه‌ی مطالعه در دسته‌بندی عالی و ایده‌آل قرار می‌گیرد، چنانچه در بازه‌ی ۸۰ تا ۹۰ درصد باشد، نتیجه در دسته‌بندی مطلوب و رضایت‌بخش و در صورتی که در بازه‌ی ۶۰ تا ۸۰ درصد باشد، نتیجه متوسط و قابل قبول و پایین‌تر از ۶۰ درصد در دسته‌بندی ضعیف قرار می‌گیرد.

با توجه به اینکه میزان پاسخ‌گویی صحیح به سؤالات کلیدی به طور میانگین حدود ۷۳/۳ درصد بوده است و با توجه به آنکه میانگین نمره‌ی آگاهی تشخیص دانشجویان متوسط بوده است (جدول ۲)؛ سطح آگاهی این مطالعه متوسط ارزیابی شد.

اعضای هیأت علمی (اساتید محترم پاتولوژی دهان و دندان و متخصصین پزشکی رشته‌ی پوست و مو) قرار گرفت و درخواست گردید که نظر خود را از لحاظ مرتبط بودن، واضح بودن و ساده بودن با استفاده از روش Bausell & Waltz به گویه‌های پرسش‌نامه ابراز کنند. شاخص روایی محتوا برای کل ابزار ۰/۸۶ به دست آمد، برای بررسی روایی صوری پرسش‌نامه همزمان با بررسی روایی محتوا، از متخصصین مربوطه خواسته شد تا نظرات خود را در مورد گویه‌های پرسش‌نامه بیان کنند. اصلاحات لازم با توجه به نظر متخصصین در پرسش‌نامه اعمال شد.

پایایی سؤالات پرسش‌نامه توسط مطالعه‌ی پایلوت در طی دو هفته ارزیابی شد (جدول ۱). به منظور بررسی پایایی، پرسش‌نامه در اختیار ۱۹ نفر از دانشجویان قرار گرفت و پایایی با استفاده از ضریب Cronbach's alpha مقدار ۰/۷۶ بدست آمد. جهت امتیازدهی به سؤالات تستی به هر سؤال در صورت پاسخ صحیح، نمره‌ی ۱ و در صورت عدم پاسخ و یا پاسخ اشتباه، نمره‌ی صفر تعلق گرفت و در انتها، داده‌های توصیفی به صورت میانگین، انحراف معیار و درصد فراوانی گزارش گردیدند. تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش توصیفی و استنباطی انجام شد، اطلاعات جمع‌آوری شده با استفاده از آزمون ناپارامتری Mann-Whitney و ضریب همبستگی Spearman در

جدول ۱: بررسی پایایی سؤالات

سؤال	بعد از کدگذاری		قبل از کدگذاری مجدد	
	ضریب همبستگی Spearman	سطح معنی‌داری	ضریب همبستگی فی	سطح معنی‌داری
۱	۰/۱۸۴	۰/۴۵۰	۰/۴۷۲	۰/۳۷۶
۲	۰/۰۶۹	۰/۷۷۹	۰/۱۵۷	۰/۷۹۲
۳	۰/۵۰۶	۰/۰۲۷	۰/۸۷۰	۰/۱۰۹
۴	—	—	۰/۷۴۴	۰/۲۳۱
۵	۰/۱۳۶	۰/۵۷۸	۰/۶۳۲	۰/۵۷۵
۶	۰/۵۴۴	۰/۰۱۶	۰/۵۴۴	۰/۰۱۸

جدول ۲: تحلیل توصیفی نمره‌ی آگاهی تشخیصی دانشجویان از ضایعه‌ی OSCC

ابعاد	میانگین	انحراف معیار	مینیمم	ماکزیمم
راه‌های تشخیص (دامنه ۱-۶)	۳/۴۸	۱/۰۳۳	۱	۵

با توجه به جدول ۳، در مطالعه‌ی حاضر ۸۲ پرسش‌نامه تکمیل شد و با توجه به داده‌های جمع‌آوری شده، ۴۷/۹ درصد از دانشجویان زن و ۵۲/۱ درصد مرد بوده‌اند؛ ۸۰/۵ درصد از دانشجویان مجرد و ۱۹/۵ درصد متأهل بوده‌اند و ۷۴/۴ درصد بومی و ۲۵/۶ درصد غیربومی بوده‌اند.

جدول ۳: توزیع فراوانی ویژگی‌های دموگرافیک

پاسخ‌دهندگان		
متغیر	سطح	تعداد (درصد)
جنسیت	زن	۳۴ (۴۷/۹)
	مرد	۳۷ (۵۲/۱)
	بی‌پاسخ	۱۱ (-)
تأهل	مجرد	۶۶ (۸۰/۵)
	متأهل	۱۶ (۱۹/۵)
وضعیت سکونت	بومی	۶۱ (۷۴/۴)
	غیر بومی	۲۱ (۲۵/۶)
	کل	۸۲ (۱۰۰/۰)

بین میانگین آگاهی دانشجویان خانم و آقا در مورد راه‌های تشخیص ضایعه‌ی OSCC وجود ندارد.

با توجه به جدول ۴ و اینکه سطح معنی‌داری آزمون بیشتر از ۰/۰۵ است، با اطمینان ۹۵ درصد تفاوت معنی‌داری بین میانگین آگاهی دانشجویان مجرد و متأهل در مورد راه‌های تشخیص ضایعه‌ی OSCC وجود ندارد.

با توجه به جدول ۴ و اینکه سطح معنی‌داری آزمون بیشتر از ۰/۰۵ است، با اطمینان ۹۵ درصد تفاوت معنی‌داری بین میانگین آگاهی دانشجویان بومی و غیربومی در مورد راه‌های تشخیص ضایعه‌ی OSCC وجود ندارد.

بحث

هدف از پژوهش حاضر، بررسی میزان آگاهی دانشجویان دندان پزشکی سال آخر دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) در مورد راه‌های تشخیص ضایعه‌ی بدخیم سرطان سلول‌های سنگفرشی حفره‌ی دهانی، در سال ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بود و بر اساس فرضیه‌ی صفر، بین میزان آگاهی دانشجویان دندان پزشکی سال آخر و متغیرهای وضعیت سکونت، وضعیت تأهل و جنسیت، تفاوت معنی‌داری وجود ندارد؛ طبق بررسی و تجزیه و تحلیل داده‌های آماری، نتایج مطالعه‌ی حاضر تأیید کننده‌ی فرضیه‌ی صفر بود.

با توجه به دامنه‌ی نمرات در جدول ۲، میانگین نمره‌ی آگاهی تشخیصی دانشجویان از ضایعه‌ی OSCC بیش از متوسط است.

با توجه به جدول ۴ و اینکه سطح معنی‌داری آزمون بیشتر از ۰/۰۵ است، با اطمینان ۹۵ درصد تفاوت معنی‌داری

جدول ۴: بررسی رابطه‌ی متغیر تشخیص با ویژگی‌های دموگرافیک دانشجویان

متغیر	سطح	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	P value
جنسیت	زن	۳۴	۳/۶۵	۱/۰۴	۰/۲۳۷
	مرد	۳۷	۳/۳۵	۱/۰۳	
وضعیت تأهل	مجرد	۶۶	۳/۴۸	۰/۹۹	۰/۹۵۶
	متأهل	۱۶	۳/۴۴	۱/۲۰	
وضعیت سکونت	بومی	۶۱	۳/۵۷	۱/۰۰	۰/۱۶۸
	غیر بومی	۲۱	۳/۱۹	۱/۰۷	

تجزیه و تحلیل داده‌ها حاکی از عدم وجود تفاوت معنی‌دار بین میانگین آگاهی دانشجویان زن و مرد، مجرد و متأهل و بومی و غیر بومی بود، در همین راستا در مطالعه‌ای که با هدف بررسی آگاهی و ادراک دندان‌پزشکان عمومی در مورد ضایعات پیش‌سرطانی دهان و عوامل خطرزای سرطان در تهران و در سال ۲۰۱۸ توسط Taheri همکاران صورت گرفته بود، تفاوت آماری معنی‌داری بین آگاهی دندان‌پزشکان زن و مرد وجود نداشت و از این جهت مشابه مطالعه‌ی حاضر بود (۱۷).

در این مطالعه، تقریباً ۷۰ درصد از شرکت‌کنندگان از تشخیص قطعی بررسی هیستوپاتولوژیک ضایعه‌ی دهانی آگاه بودند، درحالی که در مطالعه‌ی حاضر بیش از ۹۰ درصد دانشجویان از این موضوع آگاه بودند؛ در پژوهشی دیگر که با هدف ارزیابی دانش، نگرش و عملکرد دانشجویان دندان‌پزشکی در مورد سرطان دهان در دانشکده‌ی دندان‌پزشکی دانشگاه ملک سعود ریاض (عربستان سعودی) در سال ۲۰۲۲ توسط Fatani و همکاران انجام شد به مانند مطالعه‌ی حاضر، ارتباط معنی‌داری بین آگاهی از سرطان دهان و جنسیت دانشجویان وجود نداشت (۱۸).

در مطالعه‌ای که با هدف ارزیابی دانش دانشجویان پزشکی سوریه در مورد عوامل خطر سرطان دهان، تغییرات حفره‌ی دهان مرتبط با سرطان دهان و ارتباط بین HPV (Human papillary viruses) و سرطان دهان در سال ۲۰۲۲ توسط Alzabibi و همکاران انجام شد، نشان دادند که دانش کافی و رضایت‌بخشی در مورد سرطان دهان، اطلاعات عمومی، ویژگی‌های بالینی و عوامل خطر وجود دارد و از این لحاظ نتایج مشابهی با مطالعه‌ی حاضر نداشت (در مطالعه‌ی حاضر نتایج رضایت‌بخش نبود) همچنین در این مطالعه همانند مطالعه‌ی حاضر، در دانش بین جنس‌ها تفاوت معنی‌داری یافت نشد (۱۹).

پژوهشی دیگر که با هدف بررسی آگاهی دانشجویان دندان‌پزشکی و دندان‌پزشکان مراقبت‌های بهداشتی اولیه، در مورد سرطان دهان در سال ۲۰۲۲ و در برزیل توسط

de Lima Medeiros و همکاران انجام شد، نمرات شرکت‌کنندگان از ۱ تا ۱۰ محاسبه شدند، برای تشخیص ضایعات دهانی، نمره‌ی آگاهی دانشجویان درباره‌ی سرطان دهان $2/15 \pm 7/01$ بوده است و با توجه به اینکه در مطالعه‌ی حاضر نیز نمرات بیش از حد متوسط بود از این جهت نتایج دو مطالعه مشابهت داشتند؛ در این مطالعه، شایع‌ترین محل ابتلا به سرطان زبان گزارش شده بود، در مطالعه‌ی حاضر نیز حدود ۷۶ درصد دانشجویان در سؤالی چهار گزینه به این نکته اشاره داشتند (۲۰).

مطالعه‌ی حاضر پیشنهاد می‌کند که پژوهشگران آینده به تحلیل و بررسی این موضوع بپردازند که دانشجویان دندان‌پزشکی در طی گذراندن دوران دانشجویی تا چه اندازه با ضایعات دهانی بیماران از نزدیک آشنا می‌شوند و تا چه اندازه تجربه‌ی بیوپسی ضایعات پیش‌سرطانی و مدیریت بیماران با ضایعات پیش‌سرطانی را دارند.

تحقیق حاضر همچون سایر مطالعات، در فرایند اجرا با برخی محدودیت‌ها همراه بود که از آن جمله می‌توان به مختص بودن نمونه به دانشجویان دندان‌پزشکی سال آخر دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان (خوراسگان) اشاره کرد که ممکن است تعمیم نتایج را به جوامع دیگر با مشکل مواجه سازد. همچنین، با توجه به اینکه داده‌های پژوهش حاضر با استفاده از پرسش‌نامه گردآوری شدند، امکان ارائه‌ی پاسخ‌های سوگیرانه و جامعه‌پسند و ابهام در پاسخ‌دهی به پرسش‌نامه وجود دارد که می‌تواند یکی دیگر از محدودیت‌های تحقیق حاضر قلمداد شود.

نتیجه‌گیری

نتایج مطالعه‌ی حاضر نشان داد سطح دانش و آگاهی دانشجویان دانشکده‌ی دندان‌پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) در رابطه با تشخیص ضایعه‌ی OSCC متوسط است و تا حد ایده‌آل و مطلوب فاصله دارد. یکی از مشکلات بررسی‌های پرسش‌نامه‌ای که می‌تواند موجب تداخل در نتایج شود، همکاری محدود جمعیت

۹۰ درصد بود که مقدار چشمگیری است.

سپاسگزاری

این مطالعه در قالب پایان نامه ی دکتری عمومی دندان پزشکی به کد اخلاق IR.IAU.KHUISF.REC.1401.023 و با همکاری دانشکده ی دندان پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) انجام شد. از این رو از همه ی افراد و دانشجویانی که در این مطالعه شرکت کردند، تشکر و قدردانی می شود.

مورد بررسی است. چنانچه میزان همکاری افراد پایین باشد، یافته های به دست آمده تنها مربوط به افرادی خواهد بود که فعلاً نه در بررسی شرکت نموده اند. به ویژه اگر میزان آگاهی در یک زمینه ی ویژه ارزیابی شود، معمولاً کسانی که نسبت به موضوع آگاهی مناسبی دارند در بررسی شرکت می کنند و افرادی که آگاهی کافی نداشته باشند، از شرکت در پژوهش دوری می کنند، که این مسأله می تواند سبب مخدوش شدن نتایج به دست آمده گردد. خوشبختانه در بررسی کنونی میزان مشارکت و پاسخ گویی بیشتر از

References

1. Khaledian N, Ssalawati S, Sheikhzakaryae N, Amini Y. Evaluation of adaptive behaviors and its relation with quality of life and self-efficacy in mothers of children with cancer referred to the oncology ward of beset hospital in Sanandaj, 2021 [in Persiann]. SJNMP 2022; 7(4): 64-76.
2. Nikfetrat F, Ghorbian S. Saffron Crocin and Doxorubicin apoptotic effect on the cellular signaling pathway genes (PTEN / AKT1) on human epidermoid cancer cells (KB) [in Persian]. RJMS 2020; 27(5): 197-209.
3. Bray F, Ferlay J, Soerjomataram I, Siegel RL, Torre LA, Jemal A. Global cancer statistics 2018: GLOBOCAN estimates of incidence and mortality worldwide for 36 cancers in 185 countries. CA Cancer J Clin 2018; 68(6): 394-424.
4. Zhou XH, Huang Y, Yuan C, Zheng SG, Zhang JG, Lv XM, et al. A survey of the awareness and knowledge of oral cancer among residents in Beijing. BMC Oral Health 2022; 22(1): 367.
5. Dabirmoghadam P, Yazdani N, Aghazadeh K, Jafari M, Sohrabpour S, Erfanian R. Determination of the prevalence of occult neck lymph node involvement in patients with laryngeal squamous cell carcinoma [in Persian]. Nurs Mid J 2020; 18(6): 460-6.
6. Feller L, Lemmer J. Oral squamous cell carcinoma: Epidemiology, clinical presentation and treatment. J Cancer Ther 2012; 3(4): 263-8.
7. Mehrotra R, Yadav S. Oral squamous cell carcinoma: etiology, pathogenesis and prognostic value of genomic alterations. Indian J Cancer 2006; 43(2): 60-6.
8. Chen YK, Huang HC, Lin LM, Lin CC. Primary oral squamous cell carcinoma: an analysis of 703 cases in southern Taiwan. Oral Oncol 1999; 35(2): 173-9.
9. McDowell JD. An overview of epidemiology and common risk factors for oral squamous cell carcinoma. Otolaryngol Clin North Am 2006; 39(2): 277-94.
10. Amin S, Rahman I, Jan Z, Saeed T, Tayyab T, Amin J. Public awareness and knowledge of oral cancer and its risk factors in Lahore City, Pakistan. Pakistan J Medical Health Sci 2022; 16(4): 746-9.
11. Al-Maweri SA, Abbas A, Tarakji B, Al-Jamaei AS, Alaizari NA, Al-Shamiri HM. Knowledge and opinions regarding oral cancer among Yemeni dental students. Asian Pac J Cancer Prev 2015; 16(5): 1765-70.
12. Andisheh-Tadbir A, Mehrabani D, Heydari ST. Epidemiology of squamous cell carcinoma of the oral cavity in Iran. J Craniofac Surg 2008; 19(6): 1699-702.
13. da Silva SR, Juliano Y, Novo NF, Weinfeld I. Comparative study of knowledge about oral cancer among undergraduate dental students. Einstein (Sao Paulo) 2016; 14(3): 338-45.
14. Uti OG, Fashina AA. Oral cancer education in dental schools: knowledge and experience of Nigerian undergraduate students. J Dent Educ 2006; 70(6): 676-80.
15. Applebaum E, Ruhlen TN, Kronenberg FR, Hayes C, Peters ES. Oral cancer knowledge, attitudes and practices: a survey of dentists and primary care physicians in Massachusetts. J Am Dent Assoc 2009; 140(4): 461-7.
16. Honarmand M, Hajihosseini A, Akbari F. Oral cancer knowledge of senior dental students in Zahedan, South-East of Iran. Asian Pac J Cancer Prev 2014; 15(7): 3017-20.
17. Taheri JB, Namazi Z, Azimi S, Mehdipour M, Behrovan R, Rezaei Far K. Knowledge of oral

- precancerous lesions considering years since graduation among dentists in the capital city of Iran: a pathway to early oral cancer diagnosis and referral? *Asian Pac J Cancer Prev* 2018; 19(8): 2103-8.
18. Fatani B, Alabood AA, Almuqrin RF. Knowledge, attitude, and practices of Saudi Dental students regarding oral/oropharyngeal cancer: A cross-sectional study. *J Nat Sci Med* 2022; 5(3): 225-9.
 19. Alzabibi MA, Alolabi H, Ali DA, Shibani M, Ismail H, Mohsen F, et al. Oral cancer knowledge and practice among medical students: A cross-sectional study during the Syrian crisis. *Ann Med Surg (Lond)* 2022; 77: 103504.
 20. de Lima Medeiros Y, de Matos Silveira G, Clemente VB, Leite ICG, Vilela EM, de Abreu Guimarães LD. Knowledge about oral cancer among dental students and Primary Health Care dentists: A Brazilian study. *J Dent Educ* 2022; 86(11): 1488-97.

پرسشنامه

مشخصات فردی

- جنسیت: زن ☐ مرد ☐ تأهل: مجرد ☐ متأهل ☐
- آیا ساکن شهرستان اصفهان هستید؟ بله ☐ خیر ☐

ردیف گویه‌ها

۱	نمای بالینی و ویژگی SCC شامل چه مواردی است؟ (سؤال کلیدی)
	الف) درد
	ب) زخم
	ج) زخمی که بیش از دو هفته طول کشیده باشد
	د) ضایعه سفیدی که کنده شود
۲	شایع‌ترین محل ابتلا به SCC در محیط دهان کجاست؟
	الف) لب
	ب) کام سخت
	ج) کام نرم
	د) زبان
۳	کدام سطح زبان در خصوص SCC حایز اهمیت هست؟
	الف) Dorsal
	ب) لترال
	ج) ونترال
	د) هر سه مورد
۴	شایع‌ترین محل ابتلا به SCC در بیماران جوان کدام محل هست؟
	الف) کام
	ب) زبان
	ج) کف دهان
	د) لثه
۵	شایع‌ترین شکایت بیمار در مراحل اولیه SCC چیست؟ (سؤال کلیدی)
	الف) زخم
	ب) تورم
	د) درد
	د) هر سه مورد
۶	قطعی‌ترین راه تشخیص SCC چیست؟ (سؤال کلیدی)
	الف) سیتولوژی
	ب) بیوپسی
	ج) رادیوگرافی
	د) هیچکدام

پاسخ سؤالات

جنس

زن: ۱

مرد: ۲

عدم پاسخ: ۳

وضعیت تأهل

مجرد: ۱

متأهل: ۲

عدم پاسخ: ۳

سکونت

بومی: ۱

غیر بومی: ۲

عدم پاسخ: ۳

پاسخ سؤال یکم: ج

پاسخ سؤال دوم: د

پاسخ سؤال سوم: ب

پاسخ سؤال چهارم: د

پاسخ سؤال پنجم: الف

پاسخ سؤال ششم: ب